

Sygn. akt II Ca 663/14

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Sławomir Krajewski (spr.)
Sędziowie:	SSO Iwona Siuta SSO Wiesława Buczek - Markowska
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Idzikowska-Chrząszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 maja 2015 roku w S.

sprawy z wniosku **T. W. i W. W.**

z udziałem (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.**

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wniesionej przez wnioskodawców od postanowienia Sądu Rejonowego w Myśliborzu z dnia 23 maja 2014 roku, sygn. akt VI Ns 63/13

uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Choszcznie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt II Ca 663/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 23 maja 2014 roku Sąd Rejonowy w Myśliborzu, w sprawie z wniosku T. W. i W. W., z udziałem (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. o ustanowienie służebności przesyłu, sygn. akt VI Ns 63/13; oddalił wniosek (I.); nakazał pobrać solidarnie od wnioskodawców na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Myśliborzu 5.995,48 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (II.) i zasądził od wnioskodawców solidarnie na rzecz uczestnika 257 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy oparł powyższe rozstrzygnięcie na ustalonym w sposób następujący stanie faktycznym:

T. W. i W. W. są właścicielami działki nr (...) położonej w K., w gminie B.. Małżeństwo kupiło przedmiotową działkę w dniu 19 kwietnia 1996 roku na podstawie zawartej w formie aktu notarialnego umowy sprzedaży od J. Z., który nabył przedmiotową nieruchomość od Skarbu Państwa w dniu 13 grudnia 1982 roku. Na działce nr (...) prowadzona jest uprawa lasu.

Na działce posadowione są słupy energetyczne - dwie linie napowietrzne średniego napięcia 15 kV. Pierwsza z opisanych linii powstała w 1965 roku, druga zaś w 1978 roku. Wnioskodawcy wyrażali zgodę na dokonywanie prac remontowych przez pracowników przedsiębiorstwa energetycznego. Obecnie ww. linie energetyczne są eksploatowane przez (...) S.A. w P., uprzednio były własnością poprzedników prawnych tego podmiotu.

Na działce nr (...) urządzenia przesyłowe, mając na uwadze ich przeznaczenie i specyfikę, zajmują odpowiednio obszar – linia B. (...), 2603 ha, linia K. - (...), 2047 ha. Przy przyjęciu wymienionego obszaru wartość wynagrodzenia za korzystanie z niniejszej służebności wynosi 4700 zł jednorazowo albo 380 złotych rocznie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż wniosek o ustanowienie służebności przesyłu nie zasługuje na uwzględnienie z uwagi na skuteczne podniesienie przez uczestniczką zarzutu zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu.

Sąd pierwszej instancji podał, iż w dacie posadowienia trwałych i widocznych urządzeń elektroenergetycznych przedmiotowa nieruchomość należała do Skarbu Państwa. Działka nr (...) została zbyta na rzecz J. Z. przez Skarb Państwa w dniu 13 grudnia 1982 roku, w chwili zbycia linie i urządzenia były na działce posadowione w sposób jaki zostały pierwotnie posadowione na działce. Sąd Rejonowy przyjął zatem, iż poprzednik prawny zakładu energetycznego pozostawał w dobrej wierze. Złej wiary poprzednika prawnego uczestnika w chwili budowy urządzeń elektroenergetycznych na nieruchomości ówczesnej stanowiącej własność Skarbu Państwa nie sposób wyprowadzić z braku decyzji pozbawiającej lub ograniczającej prawo własności części nieruchomości przeznaczonej na realizację celu publicznego, jakim było wybudowanie infrastruktury energetycznej, skoro w przypadku nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa decyzja taka nie była wymagana w świetle przepisów ustawy z dnia 12 marca 1958 roku o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości. Sąd Rejonowy wskazał, iż wnioskodawcy nie obalili domniemania dobrej wiary. Oprócz twierdzeń zawartych w pismach nie powołali się na żaden dowód ani okoliczność w oparciu o które można byłoby wyprowadzić wniosek o istnieniu złej wiary po stronie uczestnika postępowania. Wnioskodawcy nie wykazywali, aby występowali w stosunku do przedsiębiorstwa trudniącego się przesyłem energii elektrycznej z roszczeniami negatoryjnymi.

W konsekwencji Sąd pierwszej instancji uznał, iż poprzednik prawny uczestnika uzyskał posiadanie służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z nieruchomości wnioskodawców w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu z dniem 13 grudnia 2002 roku.

Sąd wskazał, że powierzchnia gruntu zajęta przez urządzenia przesyłowe została wskazana przez biegłego geodetę na podstawie ustaleń poczynionych przez biegłego z zakresu elektroenergetyki. Sąd Rejonowy uznał zarzuty dotyczące konieczności „rozszerzenia” powierzchni zajmowanej przez urządzenia przesyłowe wobec uprawy lasu na przedmiotowej działce za chybione. Obszar ten został wyznaczony w oparciu o specyfikę urządzeń przesyłowych, ich charakter oraz sposób posadowienia. Wnioskodawcy mogą domagać się wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu wskazanej przez biegłego. Sąd Rejonowy nie uwzględnił wniosków zmierzających do podwyższenia tej kwoty mając na uwadze prowadzoną przez wnioskodawców działalność w postaci uprawy lasu albowiem nabywając przedmiotową działkę, mieli świadomość, iż posadowione są na niej urządzenia przesyłowe, zatem nie będzie możliwe korzystanie z tej działki w całości, w sposób dowolny, jednocześnie niniejszą okoliczność powinna uwzględniać cena sprzedaży działki.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 kpc.

Apelację od powyższego postanowienia wywiedli wnioskodawcy i zaskarżając postanowienie w całości, wnieśli o jego zmianę, poprzez zasądzenie dochodzonego roszczenia wraz z kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego, ewentualnie jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawców kosztów procesu za obie instancje.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono:

- a) art.7 kc poprzez przyjęcie, że wnioskodawcy nie obalili domniemania dobrej wiary uczestnika postępowania;
- b) art.172 § 1 kc i art. 336 kc, poprzez błędnie przyjęcie, że uczestnik był posiadaczem samoistnym części nieruchomości objętej procesem;
- c) art.7, art.172 § 1 kc ,w zw. z art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości poprzez przyjęcie, że art. 35 ust. 1 i 2, uprawnia uczestnika do objęcia go domniemaniem dobrej wiary, a brak decyzji w tym zakresie, nie stanowi przeszkody w ocenie stanu prawnego sprawy;
- d) art. 224 kc, art. 225 kc, art. 305¹ kc poprzez ustalenie wysokości wynagrodzenia z tytułu służebności bez uwzględnienia faktycznej możliwości wykorzystania gruntu zgodnie z jego przeznaczeniem oraz wolą właściciela;
- e) art. 231, art. 231 i art. 233 §1 kpc poprzez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego i naruszenie zasady kontrydiktoryjności, poprzez przywołanie dowodu nie zgłoszonego w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona w tym znaczeniu, że wobec nierozpoznania istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 kpc, skutkowałą uchycieniem zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Po wnikliwej analizie akt przedmiotowej sprawy, w tym w szczególności w kontekście treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia, Sąd Odwoławczy doszedł do przekonania, iż rozpoznając przedmiotową sprawę Sąd Rejonowy zaniechał wniknięcia w jej istotę. Nadto lektura akt sprawy prowadzi do konstatacji, iż koniecznym jest daleko idące uzupełnienie postępowania dowodowego w niniejszej sprawie.

Przedmiotem wniosku w niniejszej sprawie było żądanie ustanowienia na rzecz uczestniczki służebności przesyłu na stanowiącej własność wnioskodawców nieruchomości – działka nr (...), obręb K., gmina B., dla której Sąd Rejonowy w Choszcznie, prowadzi Kw nr (...), z uwagi na posadowienie na tej nieruchomości wykorzystywanej przez uczestniczkę i stanowiącej jej własność infrastruktury elektroenergetycznej, w postaci dwóch napowietrznych linii energetycznych średniego napięcia 15 kV - D. - K. oraz D. – B.. Żądanie takie znajduje swoją podstawę normatywną w dyspozycji przepisu art. 305¹ kc stanowiącego, iż nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1, prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Cytowany wyżej przepis określa przesłanki ustanowienia na rzecz przedsiębiorcy energetycznego prawa służebności przesyłu na nieruchomości na której znajduje się infrastruktura elektroenergetyczna stanowiąca własność tego przedsiębiorstwa. Sąd orzekający w sprawie, której przedmiotem jest żądanie ustanowienia takiej służebności, winien ustalić przede wszystkim, w jakim zakresie, tj. w jakim pasie gruntu i co do jakich czynności, korzystanie przez przedsiębiorcę ze służebności jest niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania tych linii i w związku z tym uzasadniające ustanowienie służebności o określonej treści (vide: postanowienie SN z dnia 29 listopada 2013 r., I CSK 253/13, LEX nr 1523349). W dalszej kolejności, winno zostać przez sąd ustalone odpowiednie wynagrodzenie dla właściciela nieruchomości za ustanowienie służebności przesyłu (art. 305² § 1 kc).

Lektura uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wskazuje, iż Sąd Rejonowy powyższych przesłanek ustanowienia służebności przesyłu dostatecznie nie rozważył, w kontekście okoliczności faktycznych niniejszej sprawy, co najmniej przedwcześnie uznając, iż na uwzględnienie zasługuje podniesiony przez uczestniczkę zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej w swej treści służebności przesyłu, w odniesieniu do spornych linii elektroenergetycznych.

W zakresie tej ostatniej kwestii na wstępie zważenia wymaga, iż choć przepisy art. 305¹ – 305⁴ kc, którymi wprowadzony został nowy rodzaj służebności, określanej jako służebność przesyłu, obowiązują dopiero od dnia

3 sierpnia 2008 roku (dzień wejścia w życie ustawy nowelizującej z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw), zaś w rozpoznawanej sprawie uczestniczka domagała się ustalenia, że nabyła ona przez zasiedzenie służebność przed dniem wejścia w życie powyższej regulacji, to jednak mając na uwadze dotychczasowe, ugruntowane już orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym zakresie, przyjąć należało, iż przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego, przy czym okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie art. 305¹-305⁴ kc podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności (vide: uchwały SN z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08 oraz uchwała SN z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13). Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela powyższy pogląd.

Przyjmując, zatem co do zasady możliwość zasiedzenia tego rodzaju służebności przez uczestniczkę lub jej poprzedników prawnych, godzi się dalej zauważyć, iż zgodnie z art. 292 kc służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie tylko w wypadku, gdy polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia. Przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio. Oznacza to, iż do zasiedzenia służebności odpowiednie zastosowanie mają przepisy art. 172 – 173 i 175 – 176 kc. W myśl zaś art. 172 § 1 kc, posiadacz nieruchomości niebędący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie), a po upływie lat trzydziestu, jeżeli jest posiadaczem w złej wierze (art. 172 § 2 kc). Natomiast stosownie do dyspozycji art. 176 §1 kc, jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika. Jeżeli jednak poprzedni posiadacz uzyskał posiadanie nieruchomości w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko wtedy, gdy łącznie z czasem posiadania obecnego posiadacza wynosi przynajmniej lat trzydzieści.

W świetle powyższego, przesłankami zasiedzenia służebności gruntowej czynnej są posiadanie służebności polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu oraz upływ oznaczonego w ustawie czasu, czyli 20 lub 30 lat, w zależności od tego, czy posiadacz służebności był w dobrej, czy w złej wierze. Co niezwykle istotne, ocena tego ostatniego charakteru posiadania winna być dokonywana na moment objęcia służebności w posiadanie (por: postanowienie SN z dnia 3 października 2014 r., V CSK 579/13) i późniejsze zmiany okoliczności w tym zakresie pozostają całkowicie bez znaczenia.

Sąd pierwszej instancji w sposób wadliwy dokonał oceny dobrej lub złej wiary poprzednika prawnego uczestniczki, przyjmując, iż ocena taka winna być dokonywana na dzień 31 grudnia 1965 roku (w stosunku do linii D.- K.) oraz na dzień 31 grudnia 1978 roku (w stosunku do linii D. – B.), tj. na chwilę, gdy z przedstawionych przez uczestniczkę dokumentów wynika, iż infrastruktura ta była poza wszelką wątpliwością wykorzystywana przez jej poprzedników prawnych.

Powyższe zapatrywanie jest chybione, ze względu na to, że ocena w którym momencie poprzednik prawny uczestniczki objął w posiadanie służebność winna być dokonywana przy uwzględnieniu regulacji wynikającej z brzmienia przepisu art. 128 kc obowiązującego do chwili wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11), tj. do dnia 31 stycznia 1989 roku. Przepis ten przewidywał bowiem, że własność państwowa przysługuje niepodzielnie państwu, a państwowe osoby prawne, w granicach swej zdolności prawnej, wykonują w imieniu własnym względem zarządzanych przez nie części mienia ogólnonarodowego uprawnienia płynące z własności państwowej. W orzecznictwie przyjmuje się, że również korzystanie ze służebności gruntowych przez przedsiębiorstwo państwowe następowało zatem na rzecz Skarbu Państwa (por. postanowienia SN z dnia 10 lipca 2008 r., III CSK 73/08 oraz z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 314/08). W związku z powyższym, do dnia 31 stycznia 1989 roku nie mogło dojść do posiadania i zasiedzenia służebności gruntowej przesyłu, wówczas, gdy Skarb Państwa był jednocześnie posiadaczem służebności gruntowej przesyłu jak i właścicielem nieruchomości obciążonej taką służebnością (tak SN m.in. w postanowieniach: z dnia 6 września 2013 r., V CSK 440/12; z dnia 13 czerwca 2013

r., IV CSK 672/12; z dnia 9 lutego 2012 r., III CZP 93/11.; z dnia 14 października 2011 r., III CSK 251/10; z dnia 11 lutego 2011 r., I CSK 247/10; a także w uchwale z dnia 26 października 2007 r., III CZP 30/07).

Zważyć zatem należało, iż z ustalonych przez Sąd pierwszej instancji i niespornych okoliczności sprawy wynika jednoznacznie, że pierwotnie właścicielem nieruchomości rolnej na którą składa się działka nr (...) - do dnia 13 grudnia 1982 roku, był Skarb Państwa. Z kolei prawo własności infrastruktury elektroenergetycznej było do tego czasu przynależne przedsiębiorstwu państwowemu. W rezultacie przyjąć należało, z uwagi na ówczesną regulację art. 128 kc, że zarówno własność działki nr (...) oraz własność infrastruktury elektroenergetycznej przysługiwała niepodzielnie Skarbowi Państwa i z tego względu nie można mówić o tym, by w tym czasie przedsiębiorstwo energetyczne, względnie Skarb Państwa były w posiadaniu służebności w zakresie spornych linii energetycznych.

Dopiero po zbyciu w dniu 13 grudnia 1982 roku na rzecz J. Z. nieruchomości, na której posadowiona jest sporna infrastruktura elektroenergetyczna, można mówić o rozpoczęciu biegu posiadaniu przez państwowe przedsiębiorstwo energetyczne – będące poprzednikiem prawnym uczestniczki – służebności gruntowej odpowiadającej w swej treści służebności przesyłu.

W konsekwencji, to właśnie na dzień 13 grudnia 1982 roku winna być dokonywana ocena dobrej lub złej wiary takiego posiadacza.

Tymczasem Sąd Rejonowy oceny tej dokonał na inny moment, co więcej uznając tą ostatnią chwilę za pozbawioną znaczenia dla sprawy. Sąd ten nie rozpoznał tym samym istoty niniejszej sprawy w zakresie aktualnie rozpoznawanego zarzutu, tamującego żądanie wnioskodawców.

W zakresie oceny, czy posiadanie to w chwili jego rozpoczęcia może być potraktowane jako wykonywane w dobrej wierze w orzecznictwie słusznie przyjmuje się, że dobrej wiary zasiadającego posiadacza nie wyłącza wiedza o prawie własności przysługującym osobie trzeciej. Występuje ona wówczas, gdy ingerowanie w cudzą własność w zakresie odpowiadającym służebności rozpoczęło się w takich okolicznościach, które usprawiedliwiały przekonanie posiadacza, że nie narusza on cudzego prawa (por: wyrok SN z dnia 10 lipca 2013 r., V CSK 320/12 i postanowienie SN z dnia 7 maja 2014 r., II CSK 472/13). Przy rozstrzyganiu o istnieniu dobrej lub złej wiary uwzględniać należy unormowanie art. 7 kc. Stosownie do niego istnienie dobrej wiary objęte jest domniemaniem usuwalnym, co oznacza że sąd orzekający oceniając stan świadomości posiadacza w chwili objęcia rzeczy w posiadanie i dokonując swobodnej oceny dowodów wychodzi z założenia istnienia dobrej wiary; bez dowodu przyjmuje istnienie dobrej wiary. Domniemanie jest wiążące dla sądu orzekającego (art. 234 kpc) aż do czasu, gdy strona związana ciężarem dowodu udowodni złą wiarę. Nie oznacza to jednak, że Sąd orzekający jest zwolniony od oceny przesłanek i faktów, na które powołują się wnioskodawca i uczestnicy i zawsze ma obowiązek przyjąć istnienie dobrej wiary bądź złej wiary stosownie do twierdzeń uczestników, nawet przy braku aktywności uczestników postępowania. Przy kwalifikacji charakteru posiadania służebności przesyłu co do zasady surowsze kryteria należy stosować w przypadku gdy nieruchomość obciążona w chwili rozpoczęcia tego posiadania nie miała charakteru państwowej (nie stanowiła własności Skarbu Państwa), gdzie przy ingerencji przez przedsiębiorstwo przesyłowe w konstytucyjnie chronione cudze prawo własności, należało oczekiwać większego miernika staranności.

Odnotowania wymaga, że w orzecznictwie zaprezentowany został także bardziej liberalny kierunek wykładni pojęcia dobrej wiary w przypadku zasiedzenia służebności przesyłu. Mianowicie w postanowieniu z dnia 5 lipca 2012 roku (IV CSK 606/11) Sąd Najwyższy wskazał, że rozumienie pojęcia "dobrej wiary" w sensie tradycyjnym nie wyklucza w pewnych sytuacjach traktowania posiadacza w złej wierze tj. takiego który wiedział lub powinien był wiedzieć, że nie jest właścicielem, na równi z posiadaczem w dobrej wierze, jeżeli przemawiają za tym, że względu na szczególne okoliczności sprawy, zasady współzycia społecznego. Za takie szczególne okoliczności uznano potrzebę dalszego utrzymania urządzeń przesyłowych znajdujących się na działce stanowiącej obecnie własność uczestnika, po nabyciu jej od Skarbu Państwa, jako niezbędnych dla zaopatrzenia ludności w energię elektryczną, co nigdy nie było przez uczestników kwestionowane. Ponadto wywiedziono, że zasady doświadczenia życiowego pozwalają sądzić że obciążenie przedmiotowymi urządzeniami działki nie pozostawało bez wpływu na cenę jej nabycia.

Sąd Rejonowy weźmie powyższe reguły wykładni pod uwagę przy ocenie charakteru posiadania przedmiotowej służebności.

Koniecznym tu także będzie przeanalizowanie treści zawartej w aktach sprawy umowy sprzedaży z dnia 13 grudnia 1982 roku, w tym w świetle uregulowań zarządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 18 września 1982 r. w sprawie cen, warunków i trybu sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych oraz zarządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 25 lipca 1979 r. w sprawie cen, warunków i trybu sprzedaży państwowych nieruchomości rolnych, dla oceny, czy w istocie cena nabycia przedmiotowej nieruchomości została obniżona ze względu na posadowienie na niej infrastruktury elektroenergetycznej.

Niezbędne jest także przesłuchanie co najmniej wnioskodawców na okoliczność w jaki sposób ich poprzednik prawny J. Z., a także później oni sami odnosili się do korzystania przez przedsiębiorstwo elektroenergetyczne z przedmiotowych linii.

Uwzględnić także trzeba, że gdyby przyjąć w okolicznościach sprawy złą wiarę, to nie doszłoby do zasiedzenia przedmiotowej służebności, gdyż 30 – letni okres posiadania służebności uległby przerwaniu, wobec wystąpienia w dniu 27 lipca 2011 roku przez wnioskodawców z niniejszym wnioskiem, to jest podjęcia przed sądem czynności o jakiej mowa w art. 123 § 1 pkt 1 kc.

Dla oceny czy doszło do owego zasiedzenia służebności przesyłu niezbędnym było przeanalizowanie jednej jeszcze, a całkowicie pominiętej przez Sąd Rejonowy okoliczności – celu i skutku złożenia przez wnioskodawców w 2002 roku oświadczenia (karta 24). W treści tego oświadczenia wskazano, że wnioskodawcy wyrazili zgodę na zakres prac budowlanych i remontowych linii elektroenergetycznych na ich gruncie, a także wyrazili zgodę na wejście na ich grunt w celu wykonania linii elektroenergetycznej oraz ewentualnych prac demontażowych.

Konieczne jest przesądzenie, czy dokument ten odnosi się do remontu, a w zasadzie przebudowy jednej z linii (połączonej z wymianą słupów i przewodów), wskazywanego przez świadka B., jako mający miejsce w 2003 roku i dotyczący linii D. – K..

Sąd winien ustalić, czy przedmiotowy dokument nie został sporządzony w toku procedury i w trybie art. 124 i następnych ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami i czy w takiej formie administracyjnej doszło do uregulowania prawa uczestniczki do wstępu i władania przedmiotową nieruchomością na cele i w związku z posadowioną tam infrastrukturą elektroenergetyczną. Jeśli, bowiem doszło do wydania decyzji w tym trybie do dnia 13 grudnia 2002 roku, to w zakresie nią unormowanym nie mogłoby w ogóle dojść do zasiedzenia przedmiotowej służebności przesyłu. W tej kwestii przekonywająco wypowiedział się Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 8 kwietnia 2014 roku (III CZP 87/13) oraz w postanowieniu z dnia 4 lipca 2014 roku (II CSK 551/13). Dlatego też koniecznym jest co najmniej zobowiązanie uczestniczki do przedłożenia dokumentacji związanej z tą przebudową sieci oraz przesłuchanie wnioskodawców.

Dopiero przeprowadzenie powyższych ustaleń i rozważań, po uzupełnieniu w ich zakresie postępowania dowodowego, pozwoli na stwierdzenie, czy uczestniczka nabyła przez zasiedzenie służebność gruntową odpowiadającą służebności przesyłu.

W tym miejscu koniecznym jest uwypuklenie, że uregulowanie w powyższy sposób w drodze administracyjnej prawa wstępu i korzystania przez uczestniczkę z przedmiotowej nieruchomości, wykluczyłoby także możliwość domagania się przez wnioskodawców ustanowienia na ich rzecz służebności przesyłu. Instytucje te są, bowiem względem siebie konkurencyjne i zaistnienie jednej wyklucza możliwość powstania drugiej.

W sytuacji gdyby brak było podstaw do uznania, że uczestniczka nabyła przez zasiedzenie opisywaną powyżej służebność oraz nie nastąpiło uregulowanie spornej kwestii w trybie art. 124 i dalszych ugn, Sąd zbada wszystkie przesłanki ustanowienia postulowanej przez wnioskodawców służebności przesyłu.

Nie może to nastąpić w sposób, w jaki miało to miejsce w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, gdzie zarówno ustalenia, jak i rozważania prawne mają całkowicie lakoniczny, a wręcz hasłowy charakter, nie poddając się tym samym kontroli instancyjnej. W szczególności Sąd nie dokonał żadnej oceny w trybie art. 233 § 1 kpc, dowodu z opinii biegłego na okoliczność wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności.

Sąd powinien szczegółowo przeanalizować zwłaszcza najbardziej sporną pomiędzy uczestnikami postępowania kwestię zakresu obciążenia przedmiotowej nieruchomości ewentualną służebnością przesyłu, w kontekście eksponowanej przez wnioskodawców okoliczności nie tylko faktycznego, ale także prawnie usankcjonowanego, jej przeznaczenia na cele zalesienia.

Mając na uwadze wszystko powyższe, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 4 kpc, w zw. z art. 13 § 2 kpc, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego zapadło na podstawie art. 108 § 2 kpc.